

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ПРИМЉЕНО: 4.6.2021.

СРЛ ЈЕД. 09 БР. 918/21

ИЗВЈЕШТАЈ о оцјени урађене докторске дисертације

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1) Навести датум и орган који је именовео комисију;

Комисију за оцјену урађене докторске дисертације под насловом *Концепт карактеризације у прози Кетрин Ен Портер* коју је пријавила мр Дијана Мирковић именовало је Наставно-научно вијеће Филолошког факултета у Бањој Луци број 09/3.772-2/21, одлуком која је донесена на 140. електронској сједници одржаној 17. 05. 2021. године.

2) Навести састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, научно-наставног звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање и назива универзитета/факултета/института на којем је члан комисије запослен.

1. проф. др Александра Никчевић-Батрићевић, редовни професор, Филолошки факултет Универзитета Црне Горе, ментор,

2. проф. др Татјана Бијелић, редовни професор, Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци, коментор,

3. проф. др Петар Пенда, редовни професор, Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци, члан и

4. проф. др Дијана Тица, ванредни професор, Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци, члан.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1) Име, име једног родитеља, презиме;

Дијана (Љубо) Мирковић

2) Датум рођења, општина, држава;

31.10.1980. год. Никшић, Црна Гора

3) Назив универзитета и факултета и назив студијског програма академских студија II циклуса, односно послједипломских магистарских студија и стечено стручно/научно звање;

Филозофски факултет Никшић, Универзитет Црне Горе, Одјека за енглески језик и књижевност, Постдипломске студије, магистар књижевних наука

4) Факултет, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране магистарског рада;

Филозофски факултет Никшић, *Функција мотива тортуре у романима Вилијама Голдинга*, Наука о књижевности, 26.06.2013. год.

5) Научна област из које је стечено научно звање магистра наука/академско звање мастера;

Наука о енглеској књижевности

6) Година уписа на докторске студије и назив студијског програма.

2016, Филолошки факултет Бања Лука, Студијски програм за енглески језик и књижевност, Наука о књижевности

III УВОДНИ ДИО ОЦЈЕНЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

1) Наслов докторске дисертације;

Концепт карактеризације у прози Кетрин Ен Портер

2) Вријеме и орган који је прихватио тему докторске дисертације

Одлуком Сената Универзитета у Бањој Луци, број 02/04-3.2038-115/16, донесеној на 2. сједници одржаној 18.07.2016. год., прихваћена је тема докторске дисертације.

3) Садржај докторске дисертације са страничењем;

САДРЖАЈ

УВОД	1
1. ДРУШТВЕНО-ИСТОРИЈСКИ КОНТЕКСТ И КУЛТУРНЕ ПРИЛИКЕ СТВАРАЛАШТВА ПОРТЕРОВЕ	7
2. ТЕОРИЈСКЕ ОСНОВЕ ЗА РАЗМАТРАЊЕ ЛИКОВА И КОНЦЕПТА КАРАКТЕРИЗАЦИЈЕ	15
2.1. Карактеризација, врсте и типови	16
2.2. Историјско-теоријски преглед дефиниције и развоја концепта карактеризације	18
3. КЛАСИЧНИ И МОДЕРНИСТИЧКИ ПРИСТУП КАРАКТЕРИЗАЦИЈИ	27
4. ЛИКОВИ КЕТРИН ЕН ПОРТЕР У КОНТЕКСТУ ЖАНРА КРАТКЕ ПРИЧЕ	32
5. ПРИЧЕ О МЕКСИКУ	38
5.1. „Марија Консепсион“	39
5.2. „Чедна Виолета“	46
5.3. „Мученик“, Рубен – жртва љубави	50
5.4. „Оно дрво“, протагониста – неостварени пјесник	54
5.5. „Расцвјетало Јудино дрво“	59

5.5.1 Лаура	62
5.5.2 Брађони	69
5.6. „Хацијенда“	72
5.6.1 Посјетиоци хацијенде	74
5.6.2 Хацијенда – микрокосмос постреволуционарног Мексика	79
6. ПРИЧЕ О ЈУГУ	86
6.1. „Магија“	88
6.2. „Он“	93
6.3. „Како је бака Ведерол остављена пред олтаром“	97
6.4. „Извор“	102
6.5. „Путовање“	106
6.6. „Свједок“	110
6.7. „Циркус“, Мирандина иницијација у свијет одраслих	113
6.8. „Посљедњи лист“	119
6.9. „Смоква“, Мирандино поимање смрти	122
6.10. „Гроб“, Мирандина епифанија	127
6.11. „Одмор“	133
6.11.1 Протагонисткиња и Отили	134
6.11.2 Породица Милер	140
6.12. „Драги покојници“	144
6.12.1 Мирандина спознаја истине, Еми и Ева рефлектори Мирандиног живота	145
6.13. „Подневно вино“	154
6.13.1 Г.Томпсон као лик који не успјева да се суочи са истином	156
6.13.2 Гђа Томпсон као контрадикторан лик	163
6.13.3 Г. Хелтон као ћутљив лик	167
6.13.4 Г. Хеч као антагониста	171
7. ПРИЧЕ О БЕСПУЋУ И ДЕЗОРИЈЕНТИСАНОСТИ САВРЕМЕНОГ ЧОВЈЕКА У ДВАДЕСЕТОМ ВИЈЕКУ	177
7.1. „Конопац“	178
7.2. „Крађа“	183
7.3. „Напукло огледало“	189
7.4. „Тежи пут до мудрости“	195
7.5. „Један радни дан“	198
7.6. „Блиједи коњ, блиједи јахач“, Мирандина реинкарнација	201
7.7. „Криви торањ“	209
8. БРОД БУДАЛА	215
8.1. Класификација ликова у <i>Броду будала</i>	218
8.2. Женски ликови на броду „Вера“	221
8.2.1 Џени Браун	227
8.2.2 Мери Тредвел	231
8.3. Мушки ликови на броду „Вера“	235
8.3.1 Доктор Шуман	237
8.3.2 Вилхелм Фрајтаг	241
ЗАКЉУЧАК	246
ЛИТЕРАТУРА	252
ПРИМАРНИ ИЗВОРИ	252
СЕКУНДАРНИ ИЗВОРИ	253
ОПШТА ЛИТЕРАТУРА	257
БИОГРАФИЈА СА БИБЛИОГРАФИЈОМ АУТОРА	261

4) Истаћи основне податке о докторској дисертацији: обим, број табела, слика, шема, графикана, број цитиране литературе и навести поглавља.

Докторска дисертација се састоји од 262 текстуалне странице, без табела, слика, шема и графикана.

Број цитиране литературе је 116.

Поглавља из којих се дисертација састоји су сљедећа:

„Увод“, „Друштвено-историјски контекст и културне прилике стваралаштва Портерове“, „Теоријске основе за разматрање ликова и концепта карактеризације“, „Класични и модернистички приступ карактеризацији“, „Ликови Кетрин Ен Портер у контексту жанра кратке приче“, „Приче о Мексику“, „Приче о Југу“, „Приче о беспућу и дезоријентисаности савременог човјека у двадесетом вијеку“, „*Брод будала*“ и „Закључак“. Поглавља су систематично подијељена на велики број потпоглавља, чиме је структура рада додатно учвршћена, а читање овог научног дјела знатно олакшано.

IV УВОД И ПРЕГЛЕД ЛИТЕРАТУРЕ

1) Укратко истаћи разлог због којих су истраживања предузета и представити проблем, предмет, циљеве и хипотезе;

Основни разлог због којег је ово истраживање спроведено јесте да се научно расвијетли концепт карактеризације у прози Кетрин Ен Портер (Katherine Anne Porter, 1890-1980), узимајући у обзир чињеницу да се књижевним радом ове америчке списатељице још нико није бавио на постјугословенском говорном подручју и да је мање позната или потпуно непозната на поменутом подручју. Стога је овај рад покушај да се скрене пажња научне јавности на њено дјело, као и да се допринесе његовом разумијевању и тумачењу. У Црној Гори не постоји ниједно научно дјело о стваралаштву ове ауторке. У књижевној периодици Портерова је заступљена само кроз спорадичне преводе на постјугословенске језике који су обично пропраћени кратким биографским напоменама. У контексту поменутог, ова дисертација представља значајан допринос расвјетљавању концепта карактеризације, на корпусу који је настајао у различитим периодима стваралаштва Кетрин Ен Портер. Књижевни лик представља саставни дио књижевног дјела, а изучавање начина на који је извршена карактеризација књижевног лика полази од претпоставке да се поменути процес заснива на различитим књижевним поступцима. У том смислу, проблематика овога рада је релевантна, јер је у великој мјери разјаснила различите аспекте концепта карактеризације који своје мјесто налазе у прози Кетрин Ен Портер.

Будући да је ауторка била успјешнија у стварању кратке фикције, ова дисертација је указала на основне теоријске поставке жанра кратке приче који условљава другачији приступ портретисања ликова. С обзиром на чињеницу да критичари Портерову одређују као модернистичку списатељицу, значајна пажња усмјерена је на модернизам као књижевни правац чија је специфична клима утицала на промјену у начину грађења и приказивања ликова. У складу са тим, истражен је просторно-временски континуитет у којем је ауторкино дјело настајало са посебним нагласком на најплоднијем периоду њенога стваралаштва. Кроз умјетнички поступак прилагођавања ликова књижевно посредованим културним могућностима субјективизације, ова теза је установила различите моделе карактеризације и њихово мјесто у оквиру специфичне културе којој припадају.

Циљ ове докторске тезе био је, дакле, да пружи увид у стваралаштво америчке списатељице чија је рецепција на постјугословенском говорном подручју неправедно маргинализована, као и да открије умјетничку и естетску функцију коју њени разноврсни и упечатљиви ликови носе. Такође је циљ ове дисертације био да, кроз анализу и интерпретацију, укаже на богатство ликова који настају у прозу Кетрин

Ен Портер, на њихов могући развој и интеракцију, као и на функцију коју имају у дјелу. Имајући у виду да је списатељица живјела у времену које су обиљежила разна друштвено-историјска и културна превирања, она је управо кроз своје богате ликове, који неминовно носе печат једне епохе, исказала сопствени умјетнички кредо и естетске принципе стваралаштва. Према томе, поред тога што је ова теза имала за циљ да први пут сагледа концепт карактеризације у цјелокупном дјелу Портерове и да осветли њену поетику, представљен је и специфични културно-историјски и друштвено-политички контекст у којем је ова списатељица стварала. Неистраженост њеног дјела, а посебно широког спектра ликова које је у свом тексту створила, указује на многобројне могућности сагледавања, отварајући пут ка истраживању вишеслојности и вишезначности.

На основу овако постављеног проблема, развијене су следеће хипотезе:

1. да ће рјешењу наведеног проблема помоћи истраживање релевантних теорија о концепту карактеризације, као и анализа ликова који се појављују у опусу Портерове у складу са поменутим теоријама.
 2. да ће истраживање културног контекста модерног доба указати на поступке којима је Кетрин Ен Портер приступала у обликовању и стварању ликова како би се њен умјетнички израз приближио читаоцима на постјугословенском говорном подручју.
 3. да ће добијени резултати утицати на боље разумијевање како ликова који фигурирају у прози Кетрин Ен Портер тако и њеног цјелокупног стваралаштва.
- 2) На основу прегледа литературе сажето приказати резултате претходних истраживања у вези проблема који је истраживан (водити рачуна да обухвата најновија и најзначајнија сазнања из те области код нас и у свијету);

Докторска дисертација *Концепт карактеризације у прози Кетрин Ен Портер* написана је с поузданом теоријском утемељеношћу, завидним аналитичким даром, истинском преданошћу и уочљивим ентузијазмом. Дисертација се бави цјелокупним дјелом Кетрин Ен Портер, односно њеним кратким причама и једним романом, кроз призму разматрања ликова и поступка карактеризације у њеном опусу. Кандидаткиња поступно и аргументовано доказује своје суверено владање одабраном темом.

Темељна анализа различитих типова и модела ликова који су представљени у стваралаштву Портерове, поткријепљена је рецентним сазнањима из области наратологије као и разноврсних наративних техника којима је ауторка прибјегавала када је обликовала своје комплексне ликове. У том погледу, неопходно је било дефинисати кључне појмове на којима почивају теоријске основе ове тезе тј. појам књижевног лика, врсте и типове карактеризације, као и историјско-теоријски преглед дефиниције и развоја концепта карактеризације. У сагледавању ове проблематике, теза се значајно ослања на теоријске принципе Симуре Четмена и његов чланак „Карактер у приповједном тексту“ гдје Четмен износи формалистичке и структуралистичке ставове о ликовима, правећи компарацију са Аристотеловим теоријским полазиштима о књижевном лику. У истраживање су укључени и најзначајнији представници формалистичке, структуралистичке и постструктуралистичке школе попут Пропа, Томашевског, Тодорова, Барта, Женета, Бахтина, Римон-Кенанове, Бута и осталих. Приликом дефинисања врста ликова, Четмен се највише задржава на подјели коју је дао Форстер, на „округле“ и „пљоснате“ ликове. Бавећи се наратолошким приступом карактеризацији, теза налази теоријско упориште и у опсежној студији Мике Бал *Наратологија, Теорија приче и приповедања*. Балова наглашава улогу

приповједача и лика у књижевном дјелу, оспоравајући улогу аутора као кључног фактора за разумијевање текста.

Дисертација чији је задатак да испита карактеризацију се ослања на различите приповједне поступке помоћу којих се обликују ликови у једном књижевном дјелу. У том свијетлу се дошло до сазнања да је Портерова користила различите наративне технике у контексту карактеризације. Ауторка је најчешће експериментисала са перспективом односно тачком гледишта, фокализацијом, приповједачким гласовима, анахронијом, као и техником тока свијести. Стога се теза поред традиционалних теорија, бави и новим алтернативним моделима анализе књижевних ликова који почивају на специфичним наративним техникама. Томе у прилог свједоче нека истраживања новијег датума на која се ослањају претпоставке ове докторске тезе, а то су: Viorica Patea (ed.), *Short Story Theories: A Twenty-First-Century Perspective*, 2012, Morton P. Levitt, *The Rhetoric of Modernist Fiction From a New Point of View*, 2006, Michael J. Hoffman and Patrick D. Murphy (eds.), *Essentials of the Theory of Fiction*, 1996, Luc Herman and Bart Vervaeck (eds.), *Handbook of Narrative Analysis*, 2005, Grace Elizabeth Hale, *Making Whiteness: The Culture of Segregation in the South, 1890-1940*, 1998, Geir Farnen, *Literary Fiction: The Ways We Read Narrative Literature*, 2014, Elke D'hoker and Gunther Martens (eds.), *Narrative Unreliability in the Twentieth-Century First-Person Novel*, 2008, Charles E. May, *The Short Story: The Reality of Artifice*, 2002.

Будући да кључни корпус ове тезе чини двадесет шест кратких прича и један роман Кетрин Ен Портер, анализирани су сви ликови који се појављују у њеном стваралаштву са посебним нагласком на лику Миранде која представља ауторкин „алтер его“. Добијени резултати су показали да женски карактери доминирају у опусу Портерове, а мушки ликови су углавном приказани иронично и њих је списатељица веома често представљала карикатурно. Као полазиште у истраживању комплексних ликова Портерове, кандидаткињи су послужиле двије студије: Darlene Harbour Unrue, *Truth and Vision in Katherine Anne Porter's Fiction*, 1985. и Jane Krause DeMouy, *Katherine Anne Porter's Women: The Eye of Her Fiction*, 1983. Наведене студије на различите начине разматрају форму, стил и умјетничка убјеђења Кетрин Ен Портер која је изградила слојевите ликове, догађаје и њихове међусобне односе. Разматрајући различите аспекте карактеризације у стваралаштву Портерове, ово истраживање је нашло подстицај и у неким критичким радовима рецентне анло-америчке литературе уско везане за проблем истраживања попут сљедећих: Abby H.P. Werlock (ed.), *The Facts on File: Companion to the American Short Story*, 2009, Darlene Harbour Unrue (ed.), *"This Strange, Old World" and Other Book Reviews by Katherine Anne Porter*, 2008, Darlene Harbour Unrue (ed.), *Selected Letters of Katherine Anne Porter: Chronicles of a Modern Woman*, 2012, Darlene Harbour Unrue (ed.), *Katherine Anne Porter Remembered*, 2010, Mary Titus, *The Ambivalent Art of Katherine Anne Porter*, 2005, Janis P. Stout, *South by Southwest: Katherine Anne Porter and the Burden of Texas History*, 2013, Jeffrey Lawrence, *Anxieties of Experience: The Literatures of the Americas from Whitman to Bolaño*, 2018, Paul Lauter (ed.), *A Companion to American Literature and Culture*, 2010, Rashmi Gupta, *Adolescent Hero in the Works of Katherine Anne Porter and J. D. Salinger*, 2003, Drewey Wayne Gunn, *American and British Writers in Mexico, 1556-1973*, 2011, Gary M. Ciuba, *Desire, Violence, and Divinity in Modern Southern Fiction: Katherine Anne Porter, Flannery O'Connor, Cormac McCarthy, Walker Percy*, 2007, Laurie Champion and Emmanuel S. Nelson (eds.), *American Women Writers, 1900-1945: A Bio-Bibliographical Critical Sourcebook*, 2000, Thomas Austenfeld (ed.), *Katherine Anne Porter's Ship of Fools: New Interpretations and Transatlantic Contexts*, 2015, Marcel Arbeit (ed.), *The South from Elsewhere*, 2014. У складу са примарним циљем, теза се развија узимајући у

обзир тумачења наведених критичара.

3) Навести допринос тезе у рјешавању изучаваног предмета истраживања;

Научни допринос дисертације се огледа у приближавању дјела Кетрин Ен Портер читаоцима постјугословенског подручја кроз истраживање концепта карактеризације у њеном прозном стваралаштву. Резултати овог истраживања су допринијели ревизији кључних аспеката карактеризације у цјелокупном стваралаштву Портерове, кроз фокус на конструисању и грађењу идентитета њених ликова, утврђујући на тај начин универзално-естетске вриједности њеног стваралачког корпуса. Ово истраживање је објединило различите аспекте концепта карактеризације полазећи од водећих теорија које су се бавиле овим концептом, а у оквиру културног контекста у којем је настајао опус Портерове. Резултати истраживања ће пружити добру полазну основу за даља истраживања осталих аспеката књижевног дјела Кетрин Ен Портер, али и за примјену других методолошких полазишта у истраживању њеног стваралаштва.

4) Навести очекиване научне и прагматичне доприносе дисертације.

Методолошки приступ Дијане Мирковић представља одличан модел за истраживање других аутора у чијим дјелима се проучава концепт карактеризације. Свеобухватним истраживањем које се темељи на значајним теоријским поставкама, кандидаткиња је у великој мјери допринијела бољем разумијевању цјелокупног опуса Кетрин Ен Портер са посебним нагласком на богатим и комплексним ликовима и отворила низ питања релевантних за даље истраживање стваралаштва ове списатељице. На тај начин ће ово систематско и мултидисциплинарно истраживање имати шире импликације у нашој академској средини и послужити као референтна литература за будућа истраживања из области модернизма у америчкој књижевности.

V МАТЕРИЈАЛ И МЕТОД РАДА

1) Објаснити материјал који је обрађиван, критеријуме који су узети у обзир за избор материјала;

Будући да докторска дисертација *Концепт карактеризације у прози Кетрин Ен Портер* има за циљ проучавање карактеризације у прозном стваралаштву ове ауторке, њена основна полазишта била су двадесет и шест прича обједињених у збирци прича Кетрин Ен Портер (*The Collected Stories of Katherine Anne Porter*, 1965) и једини роман Портерове *Брод будала* (*Ship of Fools*, 1962). Уз овај централни корпус, истраживање се великим дијелом ослања и на есеје, приказе, писма Портерове који су сакупљени у збирци *The Collected Essays and Occasional Writings of Katherine Anne Porter*, 1970.

Поред примарне литературе, у корпус рада је укључен значајан број библиографских јединица тј. одређен број биографских и критичких дјела пронађених у разним библиотекама у Сједињеним Америчким Државама, као и публикације које је објавило „Друштво Кетрин Ен Портер“. Кандидаткиња се такође осврнула на текстове објављене у референтној књижевној периодици, интервјуе и

текстове о америчкој књижевности и књижевној теорији, који су јој били од помоћи приликом откривања модуса на који су грађени ликови у прозном стваралаштву Портерове. Екстензивна секундарна литература коришћена приликом истраживачког процеса је великим дијелом наведена и коментарисана у претходном дијелу овог Извјештаја. Литература која се појединачно бави дјелима Портерове одабрана је како због своје рецентности и релевантности, тако и ради сличности теме и приступа, а послужила је афирмисању задате тезе. Ауторитети који се баве теоријским концептима лика, карактеризације, наративних техника одабрани су такође због њихове, у свјетским оквирима препознате, релевантности.

2) Дати кратак увид у примијењени метод истраживања при чему је важно оцијенити сљедеће:

1. Да ли су примијењене методе истраживања адекватне, довољно тачне и савремене, имајући у виду достигнућа на том пољу у свјетским нивоима;

Да би се дошло до закључка како је Кетрин Ен Портер обликовала своје комплексне ликове, кандидаткиња је овој теми приступила мултидисциплинарно. Мултидисциплинарни приступ који је нужан при разматрању аспеката, који осим умјетничког имају и вишеструко хуманистичко оправдање и значење у оквиру књижевног дјела, је значајно допринио обради предложене теме. Сам концепт карактеризације је проучаван уз помоћ комбинације традиционалног, структуралистичког и постструктуралистичког приступа овом феномену, а анализа и интерпретација појединачних ликова спроведена је уз укључивање интерперсоналне, социјалне и психолошке компоненте. Имајући у виду ауторкин приказ стварног у људским односима који одражава истину о друштву и о животу уопште, а кроз медиј умјетности и књижевности, идентификовани су различити аспекти карактеризације у прози Кетрин Ен Портер. У овој дисертацији коришћена је комбинација аналитичких метода – дескриптивне анализе садржаја, експликативне и критичко-интерпретативне анализе, као и анализа са наратолошког становништа уз помоћ којих је кандидаткиња извела релевантне закључке. Примијењене методе истраживања сматрамо адекватним избору теме, значајним и савременим.

2. Да ли је дошло до промјене у односу на план истраживања који је дат приликом пријаве докторске тезе, ако јесте зашто;

План предате докторске дисертације сагласан је скоро у потпуности плану истраживања који је дат приликом пријаве тезе. Иако је првобитна намјера кандидаткиње била да проучава женске ликове Портерове са становишта феминистичке теорије и критике, феминистичка литература није инкорпорирана у корпус ове тезе због контрадикторних ставова саме списатељице према феминистичкој идеологији. Ипак, превласт женских ликова у прози Портерове имплицира феминистичке назнаке у њеном стваралаштву на које је ова теза указала кроз конкретне примјере женске свијести, женског искуства и матријархата.

3. Да ли испитивани параметри дају довољно елемената или је требало испитивати још неке, за поуздано истраживање;

Испитивани параметри дали су довољно елемената за поуздано истраживање. На стабилним теоријским основама и кроз чврсто утемељено аналитичко-синтетичко ишчитавање прозног дјела Портерове, кандидаткиња је дошла до читавог низа иновативних увида и закључака.

4. Да ли је статистичка обрада података адекватна.

Књижевна анализа која је представљена овом дисертацијом не захтијева статистичку обраду података.

VI РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

1) Укратко навести резултате до којих је кандидат дошао;

Анализом цјелокупног опуса Кетрин Ен Портер, уз осврт на историјски и друштвени контекст у коме је њено дјело настајало и кроз призму модернистичких наративних техника, ова теза је освијетлила концепт карактеризације у њеном стваралаштву, при чему су утврђени основни типови и модели ликова који настају у њеној прози. Будући да се у дјелу Портерове препознају бројне карактеристике модернизма, она се сматра модернистичком списатељицом тако да се и за њену концепцију ликова може рећи да кореспондира са општим умјетничким ставовима модерниста и њиховим погледом на свијет. Традиционалне наратолошке теорије су пружиле теоријско упориште за откривање умјетничке и естетске функције коју разноврсни и упечатљиви ликови Портерове носе.

У раду се прецизно и на конкретним примјерима показује како је Портерова градила ликове у својим дјелима кроз наративне технике типичне за период модернизма. Дошло се до резултата да је ауторка употребљавала сљедеће приповједне перспективе у службу карактеризације: фокализацију, наративне функције, непоуздано приповиједање, наративну хронологију односно одступање од временског слиједа током приповиједања, унутрашњи монолог, технику тока свијести. Значај ових приповједних поступака је кључан за грађење ликова будући да се проза Портерове првенствено бави индивидуалним унутрашњим искуством и психолошком маргиналношћу.

На основу резултата истраживања утврђено је да женски ликови и женски сензибилитет заузимају посебно мјесто у опусу Портерове и да су много успјелији од мушких ликова. Типична јунакиња Портерове је растрзана између природне жеље за љубављу, породицом, потомством и жеље за индивидуалним идентитетом у једном традиционалном друштву. За разлику од женских ликова, Портерова мушке ликове често приказује кроз медиј карикатуре и гротеске да би истакла њихове мане и слабости. Оно што је заједничко свим јунацима Портерове јесте неки пресудни тренутак у њиховом животу када доживљавају просвјетљење које им омогућава да застану, запитају се која је њихова сврха или пак одлучују да одбаце баласт прошлости и живе у садашњости.

2) Оцијенити да ли су добијени резултати јасно приказани, правилно, логично и јасно тумачени, упоређујући са резултатима других аутора и да ли је кандидат при томе испољавао довољно критичности;

У распореду претпоставки кроз слијед поглавља разраде ове дисертације („Друштвено-историјски контекст и културне прилике стваралаштва Портерове“, „Теоријске основе за разматрање ликова и концепта карактеризације“, „Класични и модернистички приступ карактеризацији“, „Ликови Кетрин Ен Портер у контексту жанра кратке приче“, „Приче о Мексику“, „Приче о Југу“, „Приче о

беспућу и дезоријентисаности савременог човјека у двадесетом вијеку“, „*Брод будала*“) методички се досљедно, прецизно и јасно разматрају основне хипотезе и изводе закључци. При томе се кандидаткиња ослања на релевантне резултате истакнутих имена у области истраживања (кроз преко стотину наведених референци), истовремено испољавајући неопходну критичност, систематичност, јасну диференцијацију сопственог од предмета интересовања наведених аутора, као и циљева новог истраживања.

- 3) Посебно је важно истаћи до којих нових сазнања се дошло у истраживању, који је њихов теоријски и практични допринос, као и који нови истраживачки задаци се на основу њих могу утврдити или назирати.

Дисертација *Концепт карактеризације у прози Кетрин Ен Портер* приближава читалачкој и научној јавности стваралаштво Портерове јер је ова ауторка неправедно занемарена и потпуно непозната на постјугословенском говорном подручју. У овом аспекту видимо најзначајнији научни допринос дисертације.

Осим тога, ова теза освјетљава концепт карактеризације Портерове на специфичан начин, односно кроз модернистичке наративне стратегије којима се ова ауторка служила приликом конструисања ликова. Док се у постојећој англо-америчкој критичкој литератури опус Портерове најчешће сагледава кроз тематске обрасце и симболе, а ликовима се приступа углавном лингвистички, стилистички и психолошки, ова дисертација анализира карактеризацију полазећи од нараторског дискурса и, према томе, надилази досадашња истраживања.

Истражујући концепт карактеризације у стваралаштву Портерове, кандидаткиња је дошла до сазнања да је ова врсна списатељица оставила за собом богато наслеђе комплексних портрета за које не јењава интересовање критичке и научне јавности ни дан данас. Имајући у виду приказ стварног у људским односима који одражава истину о друштву и о животу уопште, ова теза је показала да је Портерова створила препознатљиве оквире за слојевите ликове који битишу унутар њеног књижевног опуса и покатакд превазилазе његове границе.

Резултати добијеног истраживања пружају полазну основу за даља проучавања основних аспеката књижевног стваралаштва Портерове, а нарочито за примјену других теорија, модела и методолошких полазишта у истраживању концепта карактеризације. На примјер, ликови Кетрин Ен Портер могу бити основа за велики број нових нараторских теорија као и за евентуална компаративна истраживања.

VII ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

- 1) Навести најзначајније чињенице што тези даје научну вриједност, ако исте постоје дати позитивну вриједност самој тези;

Дисертација мр Дијане Мирковић под насловом *Концепт карактеризације у прози Кетрин Ен Портер* по својим свеукупним донетима у потпунијем освјетљавању америчке књижевности, али и модернистичке англофоне књижевности у цјелини, представља значајан допринос англистици и науци о књижевности. У њој се по први пут на систематски начин

сагледавају основе, поетика, књижевно стваралаштво и специфичан начин обликовања ликова америчке ауторке кроз призму модернистичких приповједних поступака. Висока научна вриједност дисертације утемељена је на релевантним теоријским студијама и проницљивом критичком ишчитавању одабраних дјела. Своје закључке кандидаткиња је изложила прегледним и јасним научним стилем, који читаоцу несумњиво олакшава сналажење у сложеној проблематици овог научног рада.

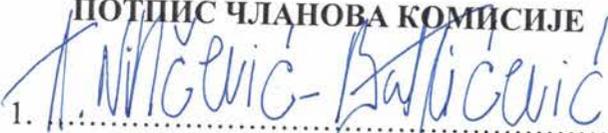
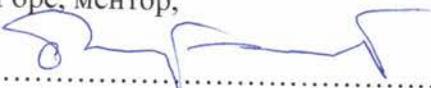
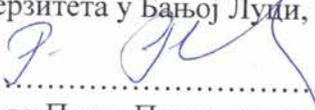
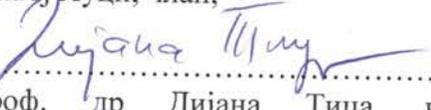
2) На основу укупне оцјене дисертације комисија предлаже:

- да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана,
- да се докторска дисертација враћа кандидату на дораду (да се допуни или измијени) или
- да се докторска дисертација одбија.

На основу укупне оцјене дисертације, Комисија предлаже да се докторска дисертација мр Дијане Мирковић под насловом *Концепт карактеризације у прози Кетрин Ен Портер* прихвати, те да се кандидаткињи одобри приступ одбрани рада и стицање академског звања доктора књижевних наука.

Датум: 02.06.2021.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1.
.....
проф. др Александра Никчевић-Батришевић, редовни професор,
Филолошки факултет Универзитета Црне
Горе, ментор,
2.
.....
проф. др Татјана Бијелић, редовни
професор, Филолошки факултет
Универзитета у Бањој Луци, коментор,
3.
.....
проф. др Петар Пенда, редовни професор,
Филолошки факултет Универзитета у
Бањој Луци, члан,
4.
.....
проф. др Дијана Тица, ванредни
професор, Филолошки факултет
Универзитета у Бањој Луци, члан.

ИЗДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ: Члан комисије који не жели да потпише извјештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извјештај образложење, односно разлог због којих не жели да потпише извјештај.